

Elisabeth Hovdhaugen

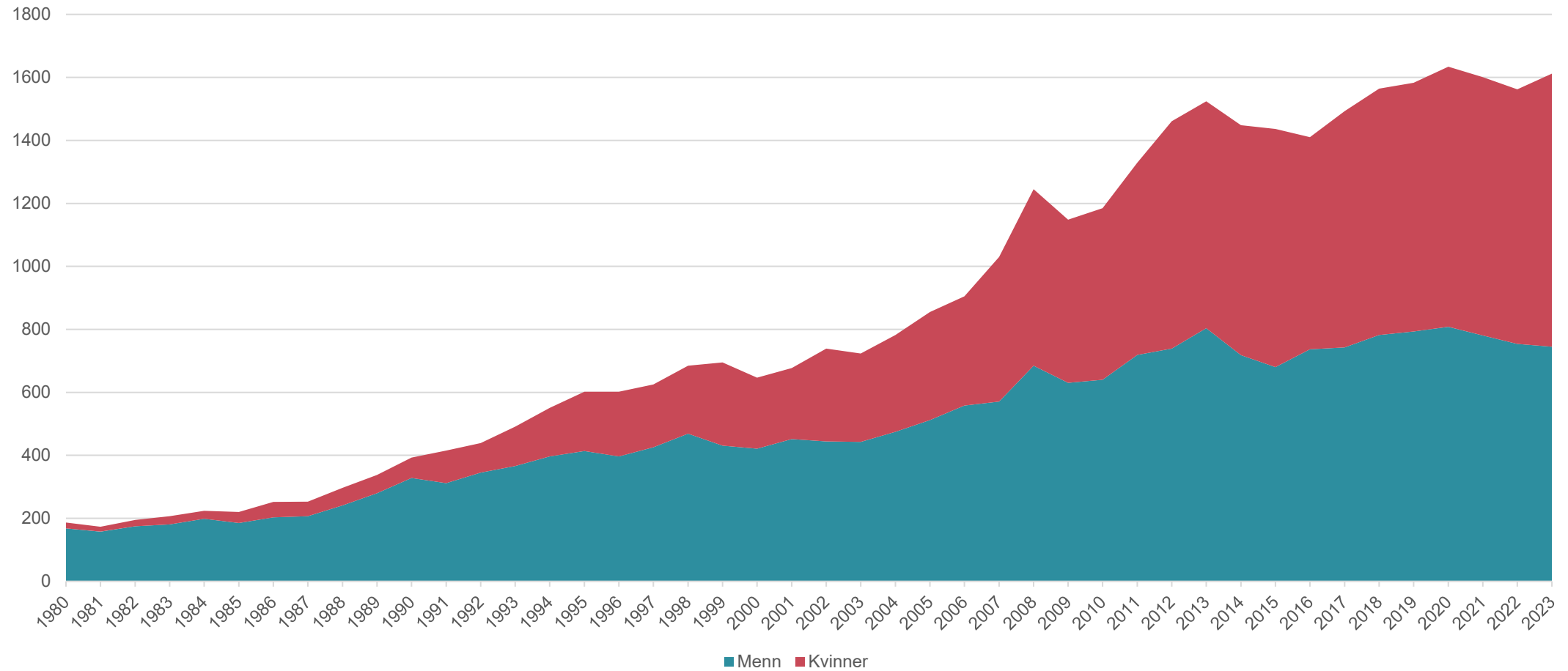
16.10.2024

Utvikling av forskerutdanningen fra 1980 til i dag, med vekt på gjennomstrømming

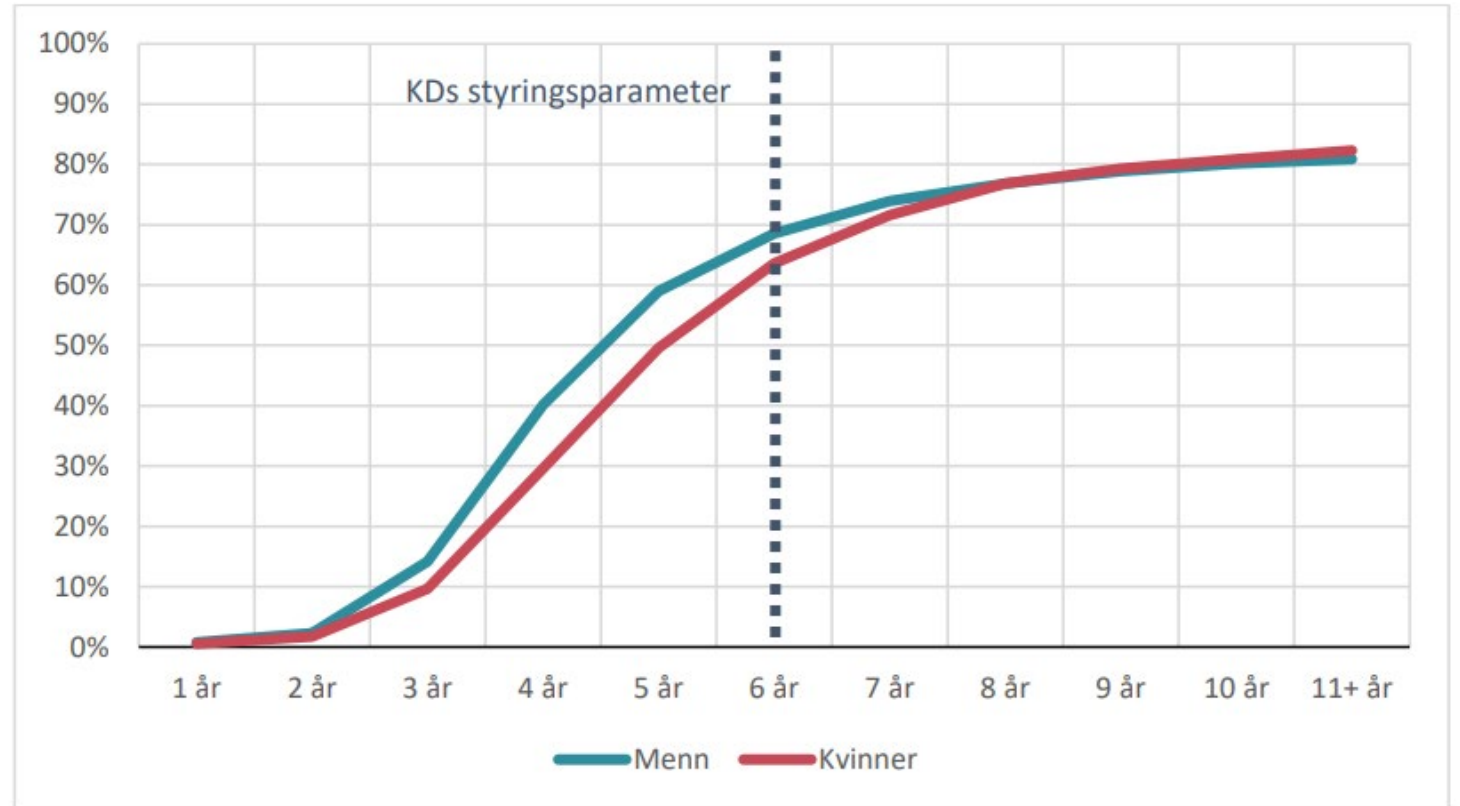
Innledning på Forskerutdanningskonferansen 2024, NMBU 16.oktober 2024

Sterk vekst i antall avlagte doktorgrader over tid

Kvinner bruker noe lenger tid på fullføring enn menn

- ... men med nok tid er andelen som fullfører like stor (kvinner bruker omtrent et år lenger).
- Liten kjønnsforskjell i fullføring, etter 10 år har 4 av 5 fullført.

Gjennomføring for doktorgradskandidater tatt opp 2005-2019, målt i 2020

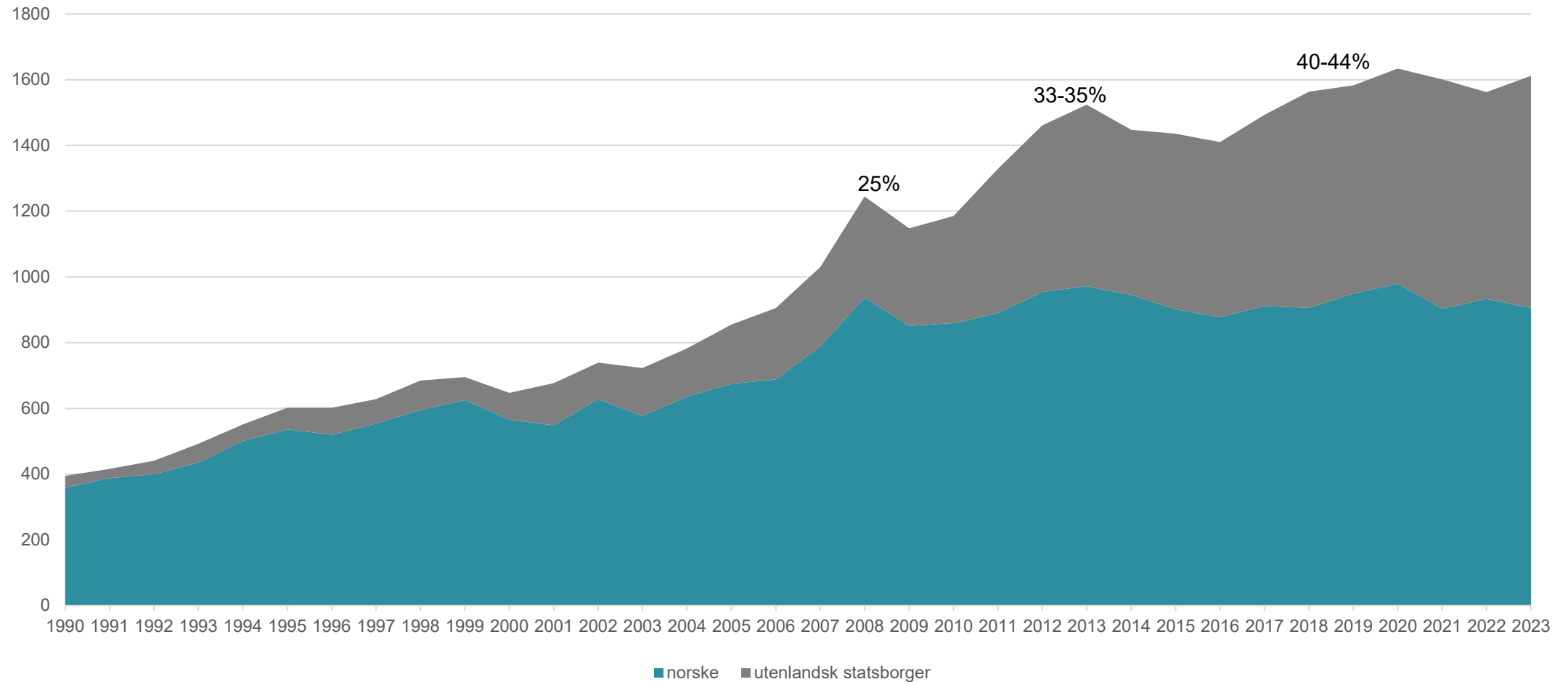
Kilde Rekrutteringsmonitoren, Wiig et al 2021

...gjennomsnittsalder ved disputas er likevel ganske stabil over tid

Fagområde	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19	2020-23
Humaniora	42,5	43,0	42,0	40,1	40,1
Samfunnsvitenskap	39,7	40,5	41,2	40,1	39,7
Matematikk og naturvitenskap	34,5	34,5	33,8	33,4	33,0
Teknologi	33,1	32,6	33,4	33,2	33,5
Medisin og helsefag	39,3	40,6	40,5	40,4	40,4
Landbruksfag og veterinærmed	34,9	35,9	36,9	36,6	36,2
Totalt	36,7	37,1	37,9	37,6	37,5

- Stort sett stabile fagforskjeller:
  - Lavere fullføringsalder i mat-nat og teknologi, 33-34 år
  - Høyest fullføringsalder i humaniora, samfunnsfag og medisin/helse, gjennomsnittsalder 40 år.
  - Litt reduksjon i gjennomsnittsalder i humaniora, ellers lite endring.
  - Forskjeller forklares delvis av at det er lenger siden fullført grunnutdanning for de som disputerer i humaniora, samfunnsfag og medisin/helse

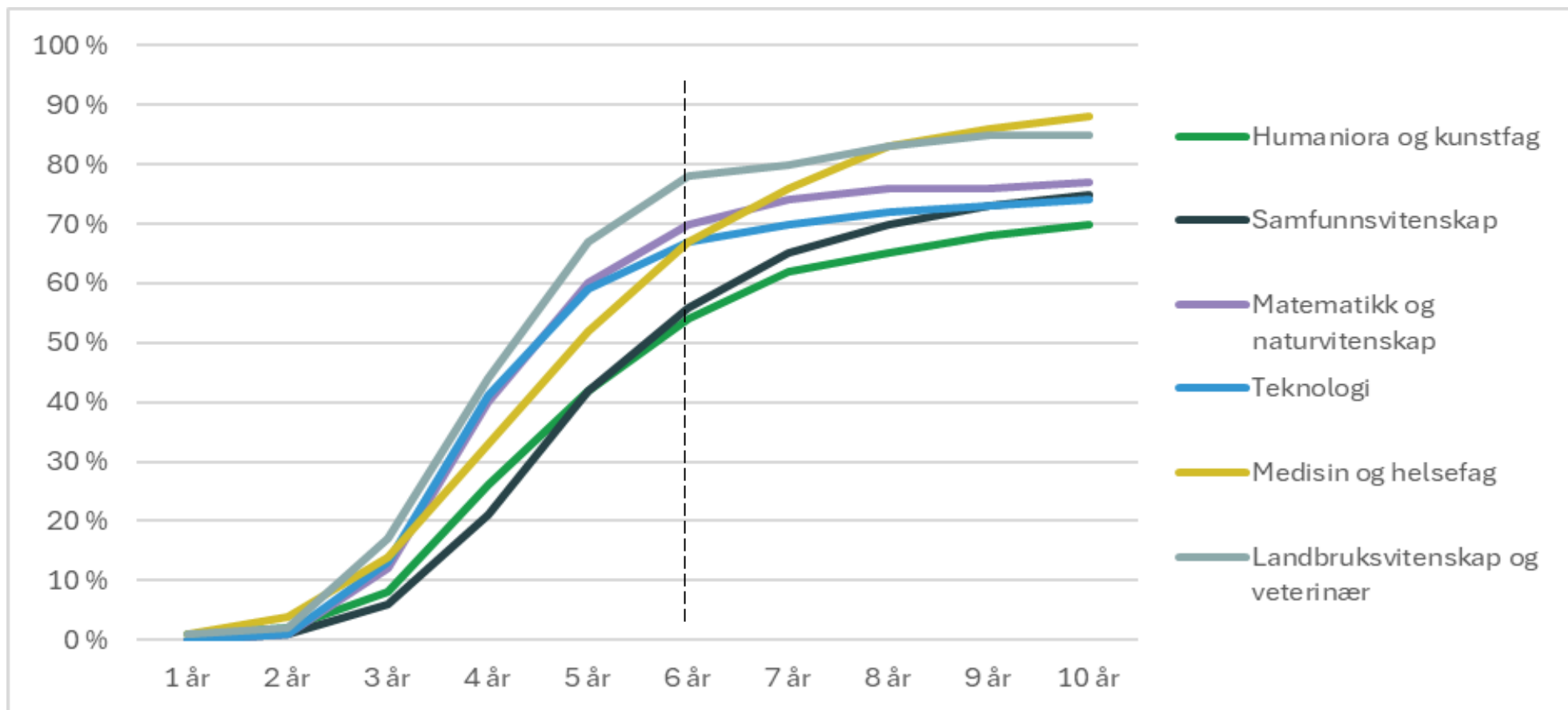
Andel med utenlandsk statsborgerskap har økt

Evalueringer av norsk forskerutdanning

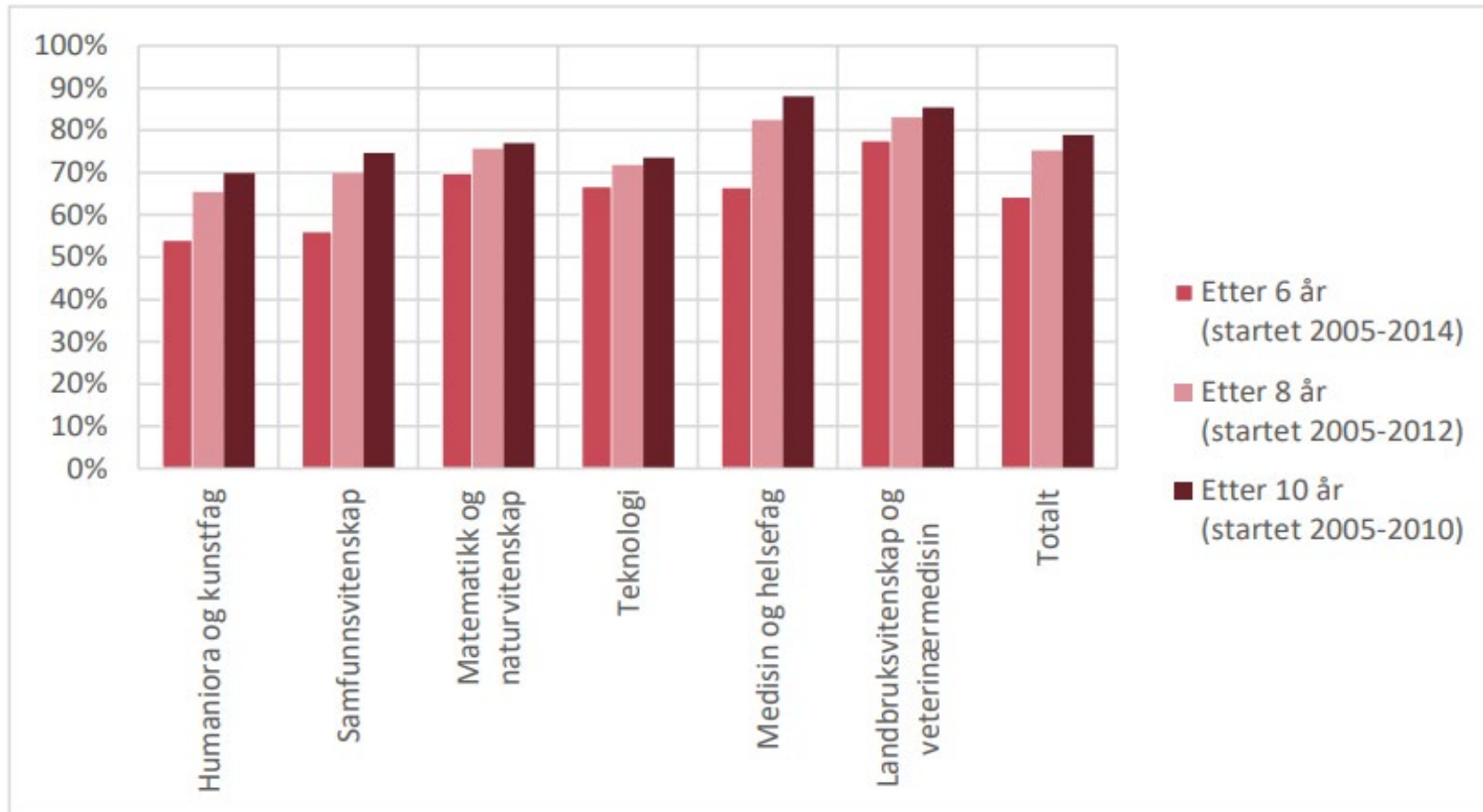
- NIFU/Forskningsrådet (2002):
  - Doktorgradsutdanningen er av høy kvalitet, men det er problemer knyttet særlig til effektivitet, at gjennomføringstiden er lang.
- Thune et al (2012), NIFU (på oppdrag av KD/Forskningsrådet):
  - Høy kvalitet på utdanning, til tross for sterk økning i antallet som tar doktorgrad.
  - Profesjonalisering av utdanningen gjennom felles retningslinjer for utdanningen, bedre organisering og styring av utdanningen.
  - Større andel som tar PhD som ikke er ved et lærestedet (ca en av tre) – mer heterogenitet i organisering og gjennomføring?
  - Fortsatt er ikke fullføringen/time-to-degree god nok (eller i hvert fall lavere enn myndighetenes mål)
  - Svakheter i data om fullføring, kun stipendiater er innregnet.

Forskjeller i fullføring etter fagområder

Kilde Rekrutteringsmonitoren, SSB

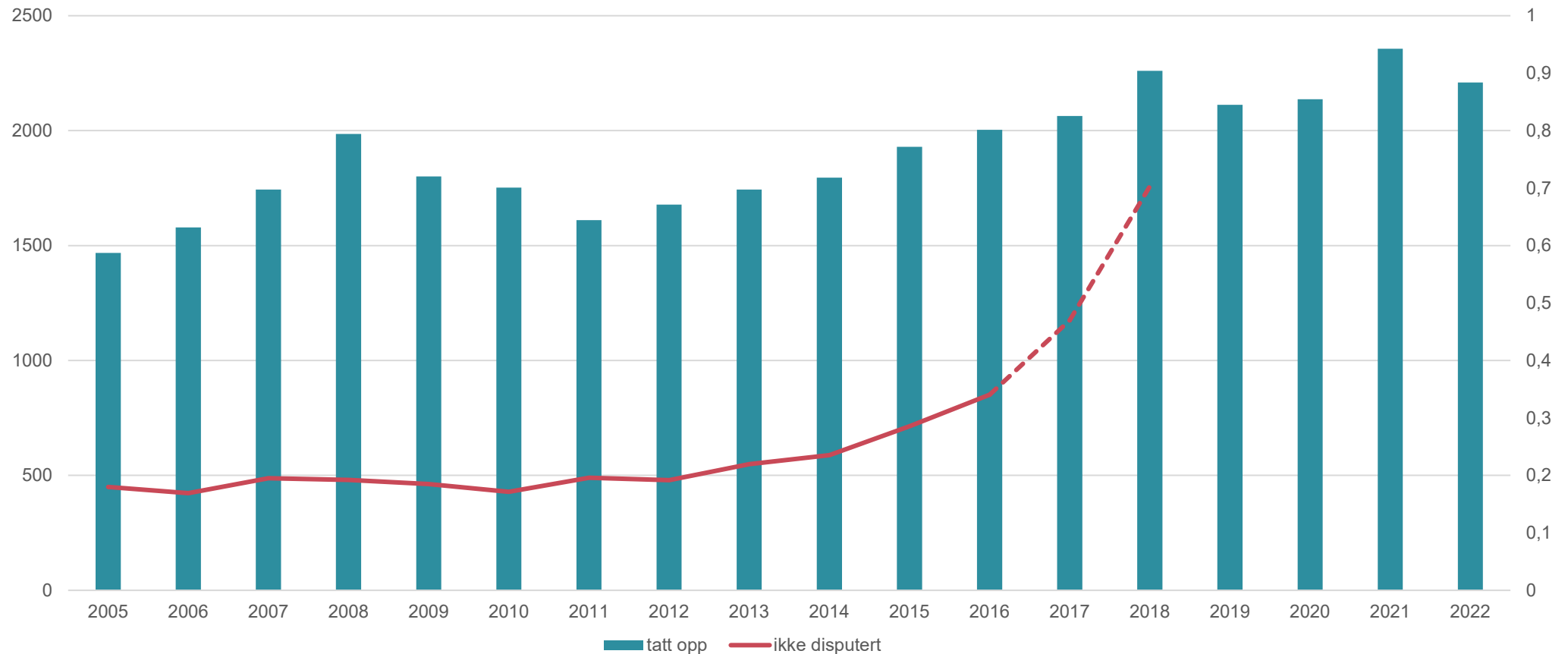
Andel som har disputert etter 6, 8 og 10 år

Kilde Rekrutteringsmonitoren, Wiig et al 2021

Opptak til doktorgrad 2005-2022

Kilde Rekrutteringsmonitoren, SSB

For å kunne følge gjennomføring nasjonalt trengs gode data

- Rekrutteringsmonitoren i SSB er en veldig god start.
  - Men for å kunne følge mønstrene nærmere kreves det kanskje mer detaljerte nasjonale data?
    - Siden tallene ofte blir små på institusjonsnivå kan det være fordeler med å analysere på nasjonalt nivå
  - Mange ting som statistikken ikke kan fortelle oss, for eksempel hva som er grunnen til at en av fem ikke får fullført. Er det mønstre i når de forlater doktorgraden? Hva skyldes det?
- Store fagforskjeller både i hvordan programmene er organisert, hvordan forskning fungerer innen fagområdet og i gjennomføringstid.
  - I hvilken grad kan man samarbeide innen fagområder for å finne frem til når og hvorfor noen ikke fullfører doktorgraden de har begynt på?

www.nifu.no

NIFU